

Pozmeňujúci návrh

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Anežky Škopovej k vládnomu návrhu zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

(ČPT 204)

Doterajší text čl. I sa nahrádza textom, ktorý znie:

„1. V § 87 odsek 5 znie:

„(5) Ak ide o zločin, za ktorý tento zákon v prvej hlave, druhej hlave, tretej hlave a deviatej hlave osobitnej časti dovoľuje uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je dvadsať rokov; ustanovenie odseku 1 písm. b) sa nepoužije. Ak ide o prečin, za ktorý tento zákon v prvej hlave, druhej hlave, tretej hlave a deviatej hlave osobitnej časti dovoľuje uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky, trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je päť rokov; ustanovenie odseku 1 písm. d) sa nepoužije.“.

2. § 88 znie:

„§ 88

(1) Uplynutím premlčacej doby nezaniká trestnosť trestného činu úkladnej vraždy podľa § 144, trestného činu vraždy podľa § 145, trestného činu znásilnenia podľa § 199, trestného činu sexuálneho násilia podľa § 200 a trestných činov uvedených v dvanástej hlave osobitnej časti tohto zákona okrem trestného činu založenia, podpory a propagácie hnutia smerujúceho k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 421, trestného činu prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422, trestného činu výroby extrémistického materiálu podľa § 422a, trestného činu rozširovania extrémistického materiálu podľa § 422b, trestného činu prechovávanía extrémistického materiálu podľa § 422c, trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti podľa § 422d, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 a trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424.

(2) Uplynutím premlčacej doby nezaniká trestnosť trestného činu neoprávneného odoberania orgánov, tkanív a buniek a nezákonnej sterilizácie podľa § 159 ods. 2, trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179, trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 až 202, trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 a trestný čin výroby detskej pornografie podľa § 368, ak bol spáchaný na osobe mladšej ako osemnásť rokov.“.

Odôvodnenie: Cieľom predkladaného pozmeňujúceho návrhu je rozšíriť okruh trestných činov, ktorých trestnosť uplynutím premlčacej doby nezaniká, o:

- vybrané trestné činy spáchané na osobe mladšej ako 18 rokov,
- trestného činu vraždy a úkladnej vraždy,
- trestného činu znásilnenia a sexuálneho násilia.

V prípade vraždy a úkladnej vraždy ide o najzávažnejšie trestné činy proti životu, kedy páchatel úmyselne ukončí život inej osoby. Tieto trestné činy vykazujú obzvlášť vysokú mieru nebezpečnosti pre spoločnosť, a o to väčší je záujem spoločnosti na odhalení, potrestaní a prevýchove páchatela.

V neposlednom rade po zavraždenom ostáva trúchliaca rodina, ktorá po celý zvyšok svojho života čaká na odhalenie a spravodlivé potrestanie páchatela. Ak sa aj po rokoch zistia skutočnosti (napr. DNA stopy), ktoré usvedčujú páchatela, záujem spoločnosti na potrestaní páchatela za takýto trestný čin rozhodne pretrváva.

Okruh nepremlčateľných trestných činov sa rozširuje aj o trestný čin znásilnenia podľa § 199 a trestného činu sexuálneho násillia podľa § 200. Ich osobitná právna úprava oproti všeobecným premlčacím dobám podľa § 87 ods. 1 sa navrhuje z dôvodu, aby boli obeť týchto trestných činov chránené pred účelovými a narychlo schválenými zmenami všeobecných premlčacích dôb.

Pozmeňujúcim návrhom sa zároveň upravuje premlčanie trestného stíhania v prípadoch, ak bol trestný čin obchodovania s ľuďmi podľa § 179, trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 až 202, trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 a trestný čin výroby detskej pornografie podľa § 368 spáchaný na osobe mladšej ako osemnásť rokov.

V roku 2013 bol do § 87 Trestného poriadku doplnený odsek 5, ktorý stanovuje osobitnú právnu úpravu premlčania trestného stíhania v prípade niektorých trestných činov spáchaných na osobách mladších ako osemnásť rokov.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona, ktorým sa predmetná právna úprava navrhovala vyplýva, že: „Návrhom sa transponujú čl. 15 ods. 2 smernice 2011/93/EÚ a čl. 9 ods. 2 smernice 2011/36/EÚ, ktoré zaväzujú členské štáty prijať potrebné opatrenia k tomu, aby premlčacia doba pre trestné stíhanie skutkov, ktoré sú predmetom týchto smerníc, uplynula vždy dostatočný dlhý čas potom, čo obeť týchto trestných činov dosiahla plnoletosť. Z tohto dôvodu sa upravujú osobitné podmienky pre premlčanie trestného stíhania trestných činov týkajúcich sa sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí a obchodovania s nimi.“ Osobitná premlčacia doba sa navrhovala v záujme zvýšenia právnej ochrany dieťaťa.

Trestné stíhanie sa podľa vtedy schváleného znenia zákona premlčalo najskôr tri roky potom, čo osoba, na ktorej bol niektorý z taxatívneho výpočtu trestných činov spáchaný, dovŕšila osemnásť rok svojho veku.

Išlo o osobitné ustanovenie, ktoré malo stanoviť dlhšiu premlčaciu dobu v porovnaní so všeobecnou premlčacou dobou podľa § 87 ods. 1. Ak by však všeobecná premlčacia doba stanovená v § 87 ods. 1 určovala dlhšiu premlčaciu dobu ako § 87 ods. 5, uplatnila by sa tá dlhšia.

Zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa trojročná premlčacia doba po dovŕšení osemnásteho roku veku osoby, na ktorej bol trestný čin spáchaný predĺžila na pätnásť rokov.

Z odôvodnenia predmetného návrhu zákona vyplýva: „Cieľom navrhovanej úpravy je predĺžiť dobu, v ktorej sa premlčuje trestné stíhanie vybraných trestných činov uvedených v § 87 ods. 5 z 3 rokov na 15 rokov, pričom zároveň dochádza k rozšíreniu katalógu týchto trestných činov aj na trestný čin znásilnenia podľa § 199 a trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 200. Objektom týchto trestných činov je často dieťa. Aplikačná prax poukázala na skutočnosť, že obeť týchto trestných činov sa často odhodlajú k nahláseniu takýchto trestných činov až po uplynutí terajšej premlčacej doby. Preto veľa obetí zostáva bez akéhokoľvek zadostučinenia a páchatelia zostávajú nepotrestaní a pokračujú v páchaní trestnej činnosti.“

Schválením novely Trestného zákona z 8. februára 2024 predstavitelia vládnej koalície schválili skrátenie všeobecných premlčacích lehôt podľa § 87 ods. 1, čím zasiahli aj do premlčania trestného stíhania trestných činov spáchaných na osobách mladších ako osemnásť rokov a v niektorých prípadoch premlčaciu dobu skrátili.

Ak by bol trestný čin znásilnenia podľa § 199 spáchaný na dieťati /chránenej osobe podľa § 139 ods. 1 písm. a)/, Trestný zákon zaň ukladá trest odňatia slobody na sedem rokov až pätnásť rokov.

Súčasne platný a účinný Trestný zákon podľa § 87 ods. 1 v takom prípade stanovuje v písm. b) zánik trestnosti činu uplynutím premlčacej doby, ktorá je dvadsať rokov.

Novela Trestného zákona, ktorú vládna koalícia presadila napriek zásadným pripomienkam odbornej ale aj laickej verejnosti, skraca premlčaciu dobu podľa § 87 ods. 1 písm. b) z dvadsať na pätnásť rokov.

Ak by bol teda trestný čin znásilnenia podľa § 199 ods. 2 spáchaný na 17 ročnom dievčati, premlčacia doba by sa skrátila z pôvodných dvadsať rokov podľa § 87 ods. 1 písm. b) na šesťnásť rokov (1 rok do dovŕšenia osemnásteho roku veku + 15 rokov), teda o 4 roky.

Ak by bol teda trestný čin znásilnenia podľa § 199 ods. 2 spáchaný na 16 ročnom dievčati, premlčacia doba by sa skrátila z pôvodných dvadsať rokov podľa § 87 ods. 1 písm. b) na sedemnásť rokov (2 roky do dovŕšenia osemnásteho roku veku + 15 rokov), teda o 3 roky.

Ak by bol teda trestný čin znásilnenia podľa § 199 ods. 2 spáchaný na 15 ročnom dievčati, premlčacia doba by sa skrátila z pôvodných dvadsať rokov podľa § 87 ods. 1 písm. b) na osemnásť rokov (3 roky do dovŕšenia osemnásteho roku veku + 15 rokov), teda o 2 roky.

Ak by bol teda trestný čin znásilnenia podľa § 199 ods. 2 spáchaný na 14 ročnom dievčati, premlčacia doba by sa skrátila z pôvodných dvadsať rokov podľa § 87 ods. 1 písm. b) na deväťnásť rokov (4 rok do dovŕšenia osemnásteho roku veku + 15 rokov), teda o 1 rok.

Aby sa zabránilo ohrozeniu najzraniteľnejších osôb v spoločnosti, a teda detí, nepremyslenými a účelovými zmenami Trestného zákona a ich ochrana pred sexuálnymi trestnými činmi ostala naďalej zachovaná sa navrhuje, aby po vzore

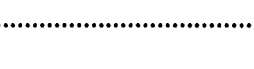
napr. Veľkej Británie a Maďarska uplynutím premlčacej doby nezanikla trestnosť uvedených trestných činov spáchaných na deťoch.

Zároveň sa pozmeňujúcim návrhom vraciame k dôvodu, prečo v roku 2017 vláda Slovenskej republiky, na ktorej čele bol predseda vlády Robert Fico, predĺžila premlčacie doby vybraných trestných činov uvedených v § 87 ods. 5 z 3 rokov na 15 rokov, keďže predkladateľ žiadnym spôsobom nepreukázal, že dané dôvody už nie sú aktuálne a zároveň sa tak zabraňuje tomu, aby páchatelia zostali nepotrestaní a pokračovali v páchaní trestnej činnosti: „Aplikačná prax poukázala na skutočnosť, že obeť týchto trestných činov sa často odhodlajú k nahláseniu takýchto trestných činov až po uplynutí terajšej premlčacej doby. Preto veľa obetí zostáva bez akéhokoľvek zadosťučinenia a páchatelia zostávajú nepotrestaní a pokračujú v páchaní trestnej činnosti.“

Pozmeňujúci návrh

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Anežky Škopovej k vládnomu návrhu zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

(ČPT 204)

Meno a priezvisko	Podpis
1. ANEŽKA ŠKOPOVÁ	
2. Viliam Turoš	
3. IGOR MATOUŠ	
4. JÚLIUS ŠARAB	
5. Róbert Frieš	
6. MICHA ŠKOF	
7. Ľubomír Gallo	
8. PETER POLČÁK	
9. Roman MIKULČEK	
10. Rastislav Kráľ	
11. GABOR GRUNBERG	
12. VERONIKA BENISTOVÁ	
13. MAREK KRÁČI	
14. Richard Vašeta	
15. JANA ŽILKOVÁ	
16. Lukáš Ružo	
17.	
18.	
19.	
20.	